

स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांमध्ये
मागासवर्गीयांसाठी आरक्षित असलेल्या
प्रभागातून निवडून आलेल्या सदस्याने
विहित कालावधीत वैधता प्रमाणपत्र सादर न
केल्यास करावयाच्या कार्यवाहीबाबत.

महाराष्ट्र शासन

नगर विकास विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: एमसीओ-२०१६/प्र.क्र.४६/नवि-१४

मंत्रालय, मुंबई-३२.

दिनांक:- २८ मार्च, २०१६

वाचा: (१) महाराष्ट्र अधिनियम क्र.१३/२०१५.

(२) शासन परिपत्रक, नगर विकास विभाग क्रमांक: एमसीओ-२०१५/प्र.क्र.९९/नवि-१४,
दि.०७ एप्रिल, २०१५.

(३) राज्य निवडणूक आयोगाचे पत्र क्र.रानिआ/मनपा-२०१६/प्र.क्र.१/का.५, दि.०४/०२/२०१६.

परिपत्रक:-

राज्य विधिमंडळाने दिलेल्या मान्यतेनुसार महाराष्ट्र अधिनियम क्र. १३/२०१५ अन्वये मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम व महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ मध्ये सुधारित तरतुदी करण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार महानगरपालिका, नगरपरिषदा/नगरपंचायती इत्यादींच्या राज्य निवडणूक आयोगाने जाहीर केलेल्या कार्यक्रमानुसार ज्या सार्वत्रिक किंवा पोटनिवडणुकांकरिता नामनिर्देशन पत्र भरण्याचा शेवटचा दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१७ किंवा त्यापूर्वीचा असेल, त्याबाबतीत अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा यथास्थिती नागरिकांचा मागास वर्ग यांच्याकरिता राखीव असलेल्या जागेसाठी निवडणूक लढविण्यास इच्छुक असलेल्या व्यक्तींना वैधता प्रमाणपत्र देण्यासाठी त्यांनी पडताळणी समितीकडे सादर केलेल्या अर्जाची सत्य प्रत किंवा अन्य कोणत्याही अर्जाची सत्य प्रत किंवा अन्य कोणताही पुरावा नामनिर्देशन पत्रासोबत सादर करण्याची मुभा देण्यात आली आहे. तथापि, निवडून आल्याचे घोषित झाल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या मुदतीत वैधता प्रमाणपत्र सादर न केल्यास त्यांची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द करण्याबाबत सदर अधिनियमात तरतुद आहे. त्याचप्रमाणे महापौर व नगराध्यक्ष यांच्या निवडणुकीसंदर्भात उपरोक्तप्रमाणेच तरतुद करण्यात आली आहे.

०२. संदर्भ क्र. (२) येथील शासन परिपत्रक दि.०७/०४/२०१५ अन्वये राज्यातील सर्व विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी व सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त यांना महाराष्ट्र अधिनियम क्र.१३/२०१५ अन्वये करण्यात आलेल्या उपरोक्त तरतुदी सर्व निवडणूक निर्णय अधिकाऱ्यांच्या निदर्शनास आणण्याबाबत सूचित करण्यात आले आहे.

०३. उपरोक्त संदर्भात राज्य निवडणूक आयोगाने त्यांच्या संदर्भ क्र. (३) येथील दि.०४/०२/२०१६ च्या पत्रान्वये अधिनियमातील उपरोक्त तरतुद स्पष्ट असली तरी निवडून आलेल्या सदस्याने ६ महिन्यांच्या मुदतीत वैधता प्रमाणपत्र सादर न केल्यास त्याची निवड भुतलक्षी प्रभावाने रद्दबातल झाली असल्याबाबतचे औपचारिक आदेश कोणत्या अधिकाऱ्याने काढावयाचे याबाबत अधिनियमात स्पष्ट तरतुद नसल्याचे नमूद केले आहे. त्यानुषंगाने स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांमध्ये मागासवर्गीयांसाठी आरक्षित असलेल्या प्रभागातून निवडून आलेल्या सदस्याने ६ महिन्यांच्या मुदतीत वैधता प्रमाणपत्र सादर न केल्यास त्याची निवड भुतलक्षी प्रभावाने रद्दबातल झाली असल्याबाबतचे औपचारिक आदेश कोणत्या अधिकाऱ्याने काढावयाचे याबाबत शासनाने आवश्यक आदेश निर्गमित करावेत, असे सुचित केले आहे.

०४. उपरोक्त अनुषंगाने विधि व न्याय विभागाकडे संदर्भ करण्यात आला असता, त्या विभागाने नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या बाबतीत संबंधित सदस्याने ६ महिन्यांच्या आत जात वैधता प्रमाणपत्र सादर न केल्यास संबंधित सदस्यास राज्य शासनास (नगर विकास विभागास) आदेशाद्वारे सदस्य म्हणून राहण्यास/महापौर म्हणून राहण्यास निरर्ह ठरविता येईल, या विभागाने केलेल्या प्रस्तावास सहमती दिली आहे.

०५. महाराष्ट्र अधिनियम क्र.१३/२०१५ मधील तरतुदी, राज्य निवडणूक आयोगाने दि.०४/०२/२०१६ च्या पत्रान्वये केलेली विचारणा व विधि व न्याय विभागाने दिलेले मत यांच्या अनुषंगाने नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीमध्ये मागासवर्गीयांसाठी आरक्षित असलेल्या प्रभागातून निवडून आलेल्या सदस्याने ६ महिन्यांच्या मुदतीत वैधता प्रमाणपत्र सादर न केल्यास त्याची निवड भुतलक्षी प्रभावाने रद्दबातल झाली असल्याबाबतचे औपचारिक आदेश नगर विकास विभागाकडून निर्गमित करण्यात येतील.

०६. राज्यातील सर्व जिल्हाधिकारी (बृहन्मुंबई वगळून) व सर्व महानगरपालिका आयुक्त यांनी उपरोक्त अधिनियम क्र.१३/२०१५ मधील तरतुदीनुसार त्यांच्या अधिपत्याखालील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकींमध्ये मागासवर्गीयांसाठी आरक्षित असलेल्या प्रभागातून निवडून आलेल्या; परंतु ६ महिन्यांच्या कालावधीत वैधता प्रमाणपत्र सादर न केलेल्या सदस्यास अनर्ह ठरविण्याबाबतचे प्रस्ताव नगर विकास विभागातील त्यांच्या संबंधित प्रशासकीय कार्यासनाकडे सादर करावेत. संबंधित कार्यासनांनी अधिनियमातील तरतुद व विधि व न्याय विभागाने दिलेले मत यांच्या अनुषंगाने संबंधित प्रस्तावाबाबत आवश्यक कार्यवाही करून त्याबाबत आदेश निर्गमित करावेत.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०३३११८३४१७९०२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ज. ना. पाटील)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रती-

१. मा.विरोधी पक्षनेते, दोन्ही सभागृह, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई.
२. सर्व सन्माननीय विधानसभा/विधानपरिषद व संसद सदस्य.
३. मा.राज्यपाल महोदय यांचे सचिव.
४. मा.मुख्यमंत्री महोदय यांचे प्रधान सचिव.
५. सर्व मा.मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
६. मा.राज्य निवडणूक आयोग यांचे कार्यालय.
७. मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक.
८. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.
९. मुख्यमंत्री महोदय यांचे जनसंपर्क अधिकारी.
१०. सर्व विभागीय आयुक्त.
११. सर्व जिल्हाधिकारी.
१२. राज्यातील सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त.
१३. राज्यातील सर्व नगरपरिषदा/नगरपंचायती यांचे मुख्याधिकारी.
१४. सर्व मंत्रालयीन विभाग.
१५. प्रधान सचिव (नवि-१)/सचिव (नवि-२) यांचे स्वीय सहाय्यक.
१६. विभागातील सर्व सहसचिव/उपसचिव.
१७. विभागातील सर्व कार्यासने.
१८. निवडनस्ती (नवि-१४).